

SPPK u ministra pôdohospodárstva

Vedenie Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory sa 26. mája 2015 zúčastnilo stretnutia s vedením Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR a Pôdohospodárskej platobnej agentúry. Rokovanie navrhla SPPK a otvorila na ňom viaceré naliehavé témy z agropotra-vinárskeho sektora.

Dvojité deklarácie

Podľa súčasnej platnej legislatívy si môže podnikateľ podať jednotnú žiadosť o platbu bez toho, aby preukázal, aký má v skutočnosti právny vzťah k danej parcele, na ktorú žiada peniaze. Prax však ukazuje, že práve prípady dvojitých deklarácií – teda viacerých žiadostí o jednotnú platbu na tú istú plochu – začínajú na Slovensku pribúdať ako „huby po daždi“. Regionálne poľnohospodárske a potravinárske komory len v tomto roku hlásia Úradu SPPK desiatky takýchto nových prípadov. Deje sa tak napríklad pri zmene majiteľa pôdy alebo zmlúv, častokrát bez toho, aby o tom vedeli poľnohospodári, ktorí danú pôdu skutočne obhospodarujú. Mnohé prípady dvojitých deklarácií naznačujú, že do systému vstúpili aj špekulanti, ktorí chcú zámerne zneužiť biele miesto v zákone, získať platbu pre seba alebo zabrániť konkurenčnému subjektu v prijímaní podpory, resp. ju oddialiť. Každú nezrovnalosť na spornej parcele musí totiž prísť osobne skontrolovať pracovník Pôdohospodárskej platobnej agentúry a až po zistení skutkového stavu a vykonaní nápravy môže PPA platbu uvoľniť, resp. stanoviť sankciu za neoprávnenú žiadosť. Často však poľnohospodár čaká na platbu niekoľko mesiacov, a to môže ohroziť fungovanie celého podniku.

Predseda SPPK Milan Semančík na stretnutí s vedením MPRV SR a PPA zdôraznil obavy komory, že nárastom počtu dvojitých deklarácií a teda aj samotných kontrol v teréne môže nakoniec dôjsť až k zabrzdeniu agendy PPA a oddialeniu výplat iných podpôr pre poľnohospodárov: *„Komora chce v prvom rade chrániť čestných podnikateľov, ktorí zamestnávajú ľudí a v regióne vytvárajú hodnoty a zabezpečujú zamestnanosť. Špekulantov však pribúda. Máme informácie, že sa v tejto oblasti vytvárajú nové firmy len za účelom blokovania peňazí. Jeden podnik zabrzdí platbu na celej výmere parcely, druhý na polovičnej. Je to čosi nenormálne. Bolo by dobré, keby sme tomu zamedzili a našli optimálne riešenie tohto stavu“*, zdôraznil predseda SPPK Milan Semančík.

Spomalenie kontrol a vyhodnocovania žiadostí o platby potvrdil aj generálny riaditeľ PPA Stanislav

Grobár. Podľa neho zamestnanci PPA nestíhajú vykonávať kontroly sporných parciel v teréne a z dôvodu dvojitych deklarácií meškajú s vyplácaním platieb žiadateľom. Dvojité deklarácie považuje za vážny problém aj minister pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR Ľubomír Jahnátek: „Neviem si predstaviť, že by sme do konca roka nedokázali začať vyplácať priame platby. Poľnohospodári nie sú pripravení, aby ďalšieho pol roka žili bez nich. Pritom len za posledný rok sa nám zvýšil počet prípadov o 900, kde muselo dôjsť k fyzickému premeraniu sporných parciel.“

Ľubomír Jahnátek preto na stretnutí s SPPK zadal úlohu Pôdohospodárskej platobnej agentúre, aby do 15. júna 2015 predložila na poradu vedenia ministerstva vykonávací predpis, podľa ktorého sa zamedzí ďalšiemu blokovaniu pozemkov a nastaví sa fungujúci mechanizmus. Zároveň PPA oznámi, akým systémom bude vyplácať priame platby v prípade dvojitych deklarácií.

Problém mlieka

Vedenie SPPK v týchto dňoch už niekoľkokrát avizovalo, že o prepade nákupných cien surového kravského mlieka a hroziacich problémoch v prvovýrobe a následne u spracovateľov bude hovoriť aj na stretnutí s ministrom. Diskusiu s vedením rezortu začal predseda SPPK Milan Semančík s tým, že pokiaľ sa nezačne mliečny sektor urgentne riešiť, tak je v ohrození a ocitne sa na dne podobne ako sektor bravčového mäsa a dojnice dopadnú podobne ako ošípané. Podpredseda SPPK a zároveň predseda Slovenského zväzu prvovýrobcov mlieka Alexander Pastorek dodal, že ak sa prvovýrobcovia rozhodnú skončiť s chovom dojníc, odnesú si to aj všetky mliekarne na Slovensku.

Vážnosť situácie si uvedomuje aj minister pôdohospodárstva. V kontexte krajín V4 majú podobný problém okrem Slovákov aj Česi, kde sa prepad nákupných cien v apríli 2015 oproti aprílu 2014 znížil o 15%. Naopak, Poliakov s ich prepracovaným systémom odbytových organizácií mlieko nepotápa a vedľa na ňom aj v časoch prebytkov tejto suroviny zarobiť. Aj preto Ľubomír Jahnátek nevidí v tejto chvíli priestor na zvolanie mimoriadneho európskeho summitu k mlieku. Chce si počkať na ucelenejšiu analýzu situácie aj za okolité krajiny. Zároveň je skeptický aj v prípade opätovného zavedenia kvót. Skôr apeluje na okamžité vytváranie odbytových organizácií, ktoré budú mať väčšiu silu pri cenotvorbe mlieka. Do úvahy ďalej prichádza aj zníženie DPH na potraviny a po dohode s SPPK návrh takého druhu mlieka, mliečnych výrobkov a ďalších potravín, pri ktorých by bol efekt

so zníženia DPH na ne a efekt zvýšenia ich konzumácie najcitelnejší. Zástupcovia SPPK ponuku byť spolutvorcami nákupného košíka so zlacnenými potravinami privítali.

Záver rokovania o mlieku hovorí: MPRV SR sa mliekom bude intenzívne zaoberať a pripraví mechanizmy na kontrolu cien. SPPK požiada Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum o určenie minimálnych oprávnených výrobných nákladov pri mlieku, ktoré by mohli slúžiť ako silný vyjednávací argument pri rokovaníach s obchodnými reťazcami. Mliekari zvolajú mimoriadnu schôdzu na tému odbytových združení.

Modifikácia Programu rozvoja vidieka

SPPK sa na stretnutí s ministrom zaujímala aj o možnosť modifikácie Programu rozvoja vidieka, v ktorom chce SPPK zmeniť najmä súčasný model regresivity platieb. Ľubomír Jahnátek však naznačil, že presúvať peniaze na začiatku programovacieho obdobia a zvyšovať 450 hektárovú plochu, pri ktorej dostávajú poľnohospodári zo znevýhodnených oblastí 100 % platbu, bude dosť komplikované. V budúcnosti však nevylúčil ďalšie zmeny, pretože aj snahou SPPK a aj ministerstva je otvoriť PRV pri najbližšej možnej príležitosti a zamerať sa najmä na zlepšenie pravidiel podnikania v znevýhodnených ANC oblastiach.

Rezortné ministerstvo spolu s PPA finišujú s prípravou nových výziev. Na prelome mája a júna by mohla byť vyhlásená výzva na podopatrenie 4.1. – *„Podpora investícií do poľnohospodárskych podnikov“*, v polovici júna výzva na podopatrenie 6.4. – *„Podpora investícií do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností“* a koncom júna výzva 6.1. – *„Podpora na začatie podnikateľskej činnosti pre mladých poľnohospodárov“*. Uvedené výzvy zverejní Pôdohospodárska platobná agentúra na svojej stránke a svojich členov bude o nich informovať aj Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora.

Jana Holéciová, hovorkyňa SPPK